

 GRADA®

CHIRURGICKÁ ONKOLOGIE

Zdeněk Krška
David Hoskovec
Luboš Petruželka
a kolektiv

Partner projektu

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Prof. MUDr. Zdeněk Krška, DrSc., MUDr. David Hoskovec, Ph.D., prof. MUDr. Luboš Petruželka, CSc., a kolektiv

CHIRURGICKÁ ONKOLOGIE

Kolektiv autorů:

prof. MUDr. Svatopluk Adámek, CSc.; MUDr. Václava Adámková; Luca Aldrighetti, M.D., Ph.D.; prof. MUDr. František Antoň, CSc.; prof. MUDr. Jaromír Astl, CSc.; MUDr. Jaroslava Barkmanová; plk. prof. MUDr. Vladimír Beneš, DrSc.; prof. MUDr. Jan Betka, DrSc.; MUDr. Šárka Bohatá, Ph.D.; Marco Catena, M.D., Ph.D.; prof. MUDr. David Cibula, CSc.; Federica Cipriani, M.D.; Prof. Dr. med. Pierre-Alain Clavien, PhD, FACS, FRCS; MUDr. Otakar Čapoun, FEBU; prof. MUDr. Ivan Čapov, CSc.; MUDr. Filip Čečka, Ph.D.; MUDr. Martin Doležal, Ph.D.; doc. MUDr. Pavel Dundr, Ph.D.; prof. MUDr. Pavel Dungal, DrSc.; doc. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D.; MUDr. Petr Dytrych; JUDr. Milada Džupinková, MBA; Prof. MUDr. Tomáš Eckschlager, CSc.; prof. MUDr. Alexander Ferko, CSc.; doc. MUDr. Pavel Freitag, CSc.; MUDr. Vladimír Frýba; prof. MUDr. Robert Gürlich, CSc.; prof. MUDr. Tomáš Hanuš, DrSc.; prof. MUDr. Jiří Hoch, CSc.; MUDr. Josef Hořejš, CSc.; MUDr. David Hoskovec, Ph.D.; MUDr. Tomáš Hucl, Ph.D.; MUDr. David Charvát; doc. PhDr. Dr.phil. Laura Janáčková, CSc.; MUDr. Miloš Keřkovský, Ph.D.; MUDr. Katarina Kimleová; doc. MUDr. Bohuslav Konopásek, CSc.; prof. MUDr. Marcela Kopáčová, Ph.D.; Mgr. Jana Koptíková, Ph.D.; MUDr. Eva Kotrlíková; MUDr. Ivana Krajsová, MBA; MUDr. Filip Kramář, Ph.D.; MUDr. Luboslava Krásná, Ph.D.; doc. MUDr. Tomáš Krechler, CSc.; prof. MUDr. Zdeněk Krška, DrSc.; MUDr. Jozef Kubinyi, Ph.D., FEBNM; prof. MUDr. Jan Kvasnička, DrSc.; doc. MUDr. Tomáš Kvasnička, CSc.; RNDr. Ondřej Májek, Ph.D.; MUDr. Zdeněk Matějovský, CSc.; MUDr. Jan Matek; prof. MUDr. Jiří Mazánek, DrSc.; doc. MUDr. Pavel Michálek, Ph.D., D.E.S.A.; MUDr. David Michalský, Ph.D.; RNDr. Jan Mužík, Ph.D.; prof. MUDr. Čestmír Neoral, CSc.; doc. MUDr. Jan Novotný, Ph.D.; prof. MUDr. Karel Odrážka, Ph.D.; doc. MUDr. Martin Oliverius, Ph.D., FEBS; Michele Paganelli, M.D.; MUDr. Jiří Pánek; MUDr. Oldřich Paul; RNDr. Tomáš Pavlík, Ph.D.; MUDr. Zdenka Pechačová; MUDr. Michael Pešl, FEBU; prof. MUDr. Luboš Petruželka, CSc.; prof. MUDr. Ctibor Povýšil, DrSc.; MUDr. Jiří Pozniak; doc. MUDr. Jana Prausová, Ph.D., MBA; Francesca Ratti, M.D.; doc. MUDr. Michal Rygl, Ph.D.; plk. prof. MUDr. Miroslav Ryska, CSc.; MUDr. Eva Sedláčková, MBA; Michal Semrád, M.D., Ph.D.; Erik Schadde, M.D., FACS; prof. MUDr. Jan Schützner, CSc.; MUDr. Jiří Sláma, Ph.D.; MUDr. Roman Sobotka, FEBU; MUDr. Viktor Soukup, Ph.D., FEBU; Mgr. Ing. Libor Staněk; MUDr. Štěpánka Staňková; doc. MUDr. Alan Stolz, Ph.D.; Mgr. Dagmar Škochová, MBA; prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc.; prof. MUDr. Jiří Šnajdauf, DrSc.; MUDr. Jan Špaček, Ph.D.; doc. MUDr. Petr Štádl, Ph.D.; MUDr. Jindřich Šuk; doc. MUDr. Jan Šváb, CSc.; doc. MUDr. Olga Švestková, Ph.D.; MUDr. Ilja Tachečí, Ph.D.; doc. MUDr. Petra Tesařová, CSc.; MUDr. Stanislav Trča, Ph.D.; prof. MUDr. Vladislav Trěška, DrSc.; MUDr. Jan Ulrych; MUDr. Ondřej Urban, Ph.D.; prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA; doc. MUDr. Jaroslav Vaňásek, CSc.; MUDr. Michal Vočka; MUDr. Martin Wald, Ph.D.; Mgr. Veronika Zachová; MUDr. Milada Zemanová, Ph.D.; MUDr. Michal Zikán, Ph.D.; Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc.; MUDr. Martina Zimovjanová, Ph.D.

Rukopis přečtli:

prof. MUDr. Pavel Klener, DrSc.

prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc.

Autoři a nakladatelství děkují oběma lektorům za cenné připomínky. Většina z nich však vzhledem k pokročilosti prací na rukopisu nemohla být zohledněna a budou reflektovány v případném dalším vydání.

Vydání odborné knihy schválila Vědecká redakce nakladatelství Grada Publishing, a.s.

Autoři a nakladatelství děkují společnosti AGROFERT, a.s., za významnou podporu, která umožnila vydání publikace.

Společnost AGEL a.s. se spolupodílí na vydání této publikace formou finanční podpory.

© Grada Publishing, a.s., 2014

Obrázky 2.2–2.4, 6.1–6.5, 7.15, 14.2b, 14.3c, 14.4d, 14.5d, 14.6, 14.8, 20.5, 20.6, 23.13, 23.14, 23.18, 23.19, 23.24–23.27, 24.9, 24.17, 24.20, 24.22, 24.23, 24.25, 25.1, 25.2, 25.5, 25.6, 26.27, 26.35, 26.39, 26.42, 26.44, 26.46, 29.1, 29.2, 30.1, 30.2, 35.1, 35.2, 39.1–39.16, 39.24, 39.25, 39.27 překreslil podle podkladů dodaných autory MgA. Radek Krédl.

Obrázky 39.18–39.22, 39.26 převzaty z publikace Cibula, D., Petruželka, L., a kolektiv: Onkogynekologie. Praha: Grada Publishing, 2009.

Ostatní ilustrace, není-li uvedeno jinak, z archivu autorů.

Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2014

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 5734. publikaci

Odpovědný redaktor Mgr. Jan Lomiček, Mgr. Zuzana Lomičková

Sazba a zlom Antonín Plicka

Počet stran 904

1. vydání, Praha 2014

Výtiskla tiskárna FINIDR s.r.o., Český Těšín

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.

Postupy a příklady v této knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autorů. Z jejich praktického uplatnění ale nevyplývají pro autory ani pro nakladatelství žádné právní důsledky.

ISBN 978-80-247-7396-4 (pdf)

ISBN 978-80-247-4284-7 (print)

Seznam autorů

Editoři:

prof. MUDr. Zdeněk Krška, DrSc.
I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. David Hoskovec, Ph.D.
I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Luboš Petruželka, CSc.
Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

Kolektiv autorů:

prof. MUDr. Svatopluk Adámek, CSc.
III. chirurgická klinika 1. LF UK a FN v Motole, Praha

MUDr. Václava Adámková
Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky
1. LF UK a VFN v Praze

Luca Aldrighetti, M.D., Ph.D.
Hepatobiliary surgery Unit, General Surgery Department,
IRCCS San Raffaele Hospital, Milano, Italy

prof. MUDr. František Antoš, CSc.
Chirurgická klinika, Nemocnice Na Bulovce, Praha

prof. MUDr. Jaromír Astl, CSc.
ORL klinika 3. LF UK a ÚVN – Vojenská fakultní
nemocnice Praha

MUDr. Jaroslava Barkmanová
Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

plk. prof. MUDr. Vladimír Beneš, DrSc.

komplexní cerebrovaskulární centrum, ÚVN – Vojenská
fakultní nemocnice Praha

prof. MUDr. Jan Betka, DrSc.

Klinika otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku
1. LF UK a FN v Motole, Praha

MUDr. Šárka Bohatá, Ph.D.

Radiologická klinika, FN Brno

Marco Catena, M.D., Ph.D.

Hepatobiliary surgery Unit, General Surgery Department,
IRCCS San Raffaele Hospital, Milano, Italy

prof. MUDr. David Cibula, CSc.

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

Federica Cipriani, M.D.

Hepatobiliary surgery Unit, General Surgery Department,
IRCCS San Raffaele Hospital, Milano, Italy

Prof. Dr. med. Pierre-Alain Clavien, PhD, FACS, FRCS

University of Zurich, Klinik für Viszeral- und
Transplantationschirurgie, ZH, Switzerland

MUDr. Otakar Čapoun, FEBU

Urologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Ivan Čapov, CSc.

I. chirurgická klinika, FN u sv. Anny, Brno

MUDr. Filip Čečka, Ph.D.

Chirurgická klinika, FN Hradec Králové,
LF UK v Hradci Králové

MUDr. Martin Doležal, Ph.D.

oddělení klinické a radiační onkologie, Multiscan s.r.o.,
Pardubická krajská nemocnice a.s., Pardubice

doc. MUDr. Pavel Dundr, Ph.D.

Ústav patologie 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Pavel Dungal, DrSc.

Ortopedická klinika IPVZ a 1. LF UK
a Nemocnice Na Bulovce, Praha

doc. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D.

Ústav zdravotnických informací a statistiky
České republiky, Praha

MUDr. Petr Dytrych

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

JUDr. Milada Džupinková, MBA

Legislativně právní odbor 1. LF UK a VFN v Praze

Prof. MUDr. Tomáš Eckschlager, CSc.

Klinika dětské hematologie a onkologie
2. LF UK a FN v Motole

prof. MUDr. Alexander Ferko, CSc.

Chirurgická klinika, FN Hradec Králové,
LF UK v Hradci Králové

doc. MUDr. Pavel Freitag, CSc.

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK
a VFN v Praze

MUDr. Vladimír Frýba

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Robert Gürlich, CSc.

Chirurgická klinika 3. LF UK a FN Královské Vinohrady,
Praha

prof. MUDr. Tomáš Hanuš, DrSc.

Urologická klinika, 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Jiří Hoch, CSc.

Chirurgická klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

MUDr. Josef Hořejš, CSc.

Radiodiagnostická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. David Hoskovec, Ph.D.

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Tomáš Hucl, Ph.D.

IV. interní klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. David Charvát

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

doc. PhDr. Dr.phil. Laura Janáčková, CSc.

Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Miloš Keřkovský, Ph.D.

Radiologická klinika, FN Brno

MUDr. Katarína Kimleová

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

doc. MUDr. Bohuslav Konopásek, CSc.

Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Marcela Kopáčová, Ph.D.

II. interní gastroenterologická klinika, FN Hradec Králové,
LF UK v Hradci Králové

Mgr. Jana Koptíková, Ph.D.

Institut biostatistiky a analýz, Lékařská a Přírodovědecká
fakulta, Masarykova univerzita, Brno

MUDr. Eva Kotrlíková

III. interní klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Ivana Krajsová, MBA

Dermatovenerologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Filip Kramář, Ph.D.

Neurochirurgická klinika 1. LF UK a ÚVN – Vojenská
fakultní nemocnice Praha

† **MUDr. Luboslava Krásná, Ph.D.**

Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

doc. MUDr. Tomáš Krechler, CSc.

IV. interní klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Zdeněk Krška, DrSc.

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Jozef Kubinyi, Ph.D., FEBNM

Ústav nukleární medicíny 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Jan Kvasnička, DrSc.

I. interní klinika, 1. LF UK a VFN Praha

doc. MUDr. Tomáš Kvasnička, CSc.

Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky

1. LF UK a VFN v Praze

RNDr. Ondřej Májek, Ph.D.

Institut biostatistiky a analýz, Lékařská a Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita, Brno

MUDr. Zdeněk Matějovský, CSc.

Ortopedická klinika IPVZ a 1. LF UK

a Nemocnice Na Bulovce, Praha

MUDr. Jan Matek

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Jiří Mazánek, DrSc.

Klinika ústní, čelistní a obličejové chirurgie

1. LF UK a VFN v Praze

doc. MUDr. Pavel Michálek, Ph.D., D.E.S.A.

Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny

1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. David Michalský, Ph.D.

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

RNDr. Jan Mužík, Ph.D.

Institut biostatistiky a analýz, Lékařská a Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita, Brno

prof. MUDr. Čestmír Neoral, CSc.

I. chirurgická klinika, FN Olomouc

doc. MUDr. Jan Novotný, Ph.D.

Sunderby Sjukhus, Luleå, Švédsko

prof. MUDr. Karel Odrážka, Ph.D.

oddělení klinické a radiační onkologie, Multiscan s.r.o.,

Pardubická krajská nemocnice a.s., Pardubice;

1. a 3. lékařská fakulta, Univerzita Karlova v Praze;

katedra radiační onkologie IPVZ, Praha

doc. MUDr. Martin Oliverius, Ph.D., FEBS

Klinika transplantační chirurgie, Institut klinické

a experimentální medicíny, Praha

Michele Paganelli, M.D.

Hepatobiliary surgery Unit, General Surgery Department, IRCCS San Raffaele Hospital, Milano, Italy

MUDr. Jiří Pánek

Radiologická klinika, FN Brno

MUDr. Oldřich Paul

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

RNDr. Tomáš Pavlík, Ph.D.

Institut biostatistiky a analýz, Lékařská a Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita, Brno

MUDr. Zdeňka Pechačová

Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Michael Pešl, FEBU

Urologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Luboš Petruželka, CSc.

Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Ctibor Povýšil, DrSc.

Ústav patologie 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Jiří Pozniak

III. chirurgická klinika 1. LF UK a FN v Motole, Praha

doc. MUDr. Jana Prausová, Ph.D., MBA

Onkologická klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

Francesca Ratti, M.D.

Hepatobiliary surgery Unit, General Surgery Department, IRCCS San Raffaele Hospital, Milano, Italy

doc. MUDr. Michal Rygl, Ph.D.

Klinika dětské chirurgie 2. LF UK a FN v Motole, Praha

plk. prof. MUDr. Miroslav Ryska, CSc.

Chirurgická klinika, ÚVN – Vojenská fakultní nemocnice Praha

MUDr. Eva Sedláčková, MBA

Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

Michal Semrád, M.D., Ph.D.

Dr. Soliman Fakeeh Hospital, Cardiothoracic & Vascular Department, Saudi Arabia

Erik Schadde, M.D, FACS

University of Zurich, Klinik für Viszeral- und Transplantationschirurgie, ZH, Switzerland

prof. MUDr. Jan Schützner, CSc.

III. chirurgická klinika 1. LF UK a FN v Motole, Praha

MUDr. Jiří Sláma, Ph.D.

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Roman Sobotka, FEBU

Urologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Viktor Soukup, Ph.D., FEBU

Urologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

Mgr. Ing. Libor Staněk

Ústav patologie 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Štěpánka Staňková

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

doc. MUDr. Alan Stolz, Ph.D.

III. chirurgická klinika 1. LF UK a FN v Motole, Praha

Mgr. Dagmar Škochová, MBA

Úsek pro vědu, výzkum a vzdělávání, VFN v Praze

prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc.

III. interní klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Jiří Šnajdauf, DrSc.

Klinika dětské chirurgie 2. LF UK a FN v Motole, Praha

MUDr. Jan Špaček, Ph.D.

II. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

doc. MUDr. Petr Štádl, Ph.D.

oddělení cévní chirurgie, Nemocnice Na Homolce, Praha

MUDr. Jindřich Šuk

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

doc. MUDr. Jan Šváb, CSc.

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

doc. MUDr. Olga Švestková, Ph.D.

Klinika rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Ilya Tachecí, Ph.D.

II. interní gastroenterologická klinika, FN Hradec Králové,
LF UK v Hradci Králové

doc. MUDr. Petra Tesařová, CSc.

Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Stanislav Trča, Ph.D.

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

prof. MUDr. Vladislav Třeška, DrSc.

Chirurgická klinika, FN Plzeň

MUDr. Jan Ulrych

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Ondřej Urban, Ph.D.

Centrum péče o zažívací trakt, Vítkovická nemocnice
a.s., Ostrava, Interní klinika, Fakultní nemocnice Ostrava,
Lékařská fakulta, Ostravská univerzita v Ostravě

prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA

Radiologická klinika, FN Brno

doc. MUDr. Jaroslav Vaňásek, CSc.

oddělení klinické a radiační onkologie, Multiscan s.r.o.,
Pardubická krajská nemocnice a.s., Pardubice

MUDr. Michal Vočka

Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Martin Wald, Ph.D.

Chirurgická klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

Mgr. Veronika Zachová

I. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Milada Zemanová, Ph.D.

Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Michal Zikán, Ph.D.

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK
a VFN v Praze

Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc.

Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky
1. LF UK a VFN v Praze

MUDr. Martina Zimovjanová, Ph.D.

Onkologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

K získání vědeckých dat byly využity poznatky následujících grantů, VZ a PRVOUK:

1. grant IGA MZ NT13251-4/2012
2. grant IGA MZ NT/13263-4/2012
3. grant IGA MZ NT13660-4/2012
4. VZ 00064165
5. PRVOUK-P25/LF1/2
6. PRVOUK-P27/LF1/1

Obsah

Seznam zkratké	XIX	3.3 Ultrasonografie	36
Předmluva	XXIII	3.3.1 Princip ultrasonografie, dopplerovské zobrazení	36
Předmluva – Chirurgie v léčbě nádorových onemocnění	XXV	3.3.2 Kontrastní látky, nežádoucí účinky, kontraindikace	37
1 Současný stav a budoucí vývoj epidemiologické zátěže české populace zhoubnými nádory <i>(Ladislav Dušek, Jan Mužík, Ondřej Májek, Tomáš Pavlík, Jana Koptíková)</i>	1	3.3.3 Výhody, limitace	39
1.1 Úvod – význam epidemiologie nádorů	1	3.3.4 Indikace a využití US	39
1.2 Datové zdroje pro hodnocení epidemiologie nádorů v ČR	1	3.3.5 Nové techniky v US zobrazení	40
1.3 Stručný metodický popis statistického hodnocení dat NOR včetně metodiky krátkodobých a dlouho- dobých predikcí epidemiologického vývoje	3	3.4 Magnetická rezonance	41
1.4 Současná epidemiologická situace a setrvale rostoucí onkologická zátěž české populace	4	3.4.1 Principy, výhody, limitace	41
1.5 Vývoj epidemiologie zhoubných nádorů v ČR v krátkodobých a dlouhodobých predikcích	5	3.4.2 Kontraindikace	42
1.6 Závěr	16	3.4.3 Kontrastní látky	42
2 Patofyziologie nádorového růstu a metastazování <i>(Tomáš Eckschlager, Luboš Petruželka)</i>	19	3.4.4 Indikace a využití MR	43
2.1 Úvod	19	3.4.5 Nové techniky MR zobrazení	45
2.2 Současný pohled na nádorové onemocnění	19	3.5 Angiografie, intervence vaskulární a nevasculární	47
2.3 Základní stupně metastatické kaskády	23	3.5.1 Angiografie	47
2.4 Molekulární biologie nádorů	23	3.5.2 Nevaskulární intervence	48
2.5 Etiologie	25	3.6 Možnosti diagnostiky metodami nukleární medicíny v chirurgické léčbě onkologických onemocnění <i>(Jozef Kubinyi)</i>	50
2.6 Růst nádorů	26	3.6.1 PET/CT	50
2.7 Metastazování	27	3.6.2 SPECT/CT a celotělová scintigrafie (metody „klasické nukleární medicíny“) ...	51
2.8 Vztah nádoru a hostitele	27	3.6.3 Terapeutická aplikace otevřených zářičů po chirurgické léčbě onkologických	51
2.9 Nádorová imunologie	27	onemocnění	51
3 Přehled zobrazovacích metod v chirurgické onkologii <i>(Miloš Keřkovský, Šárka Bohatá, Jiří Pánek, Vlastimil Válek, Josef Hořejš)</i>	29	3.6.4 Radionavigovaná chirurgie	51
3.1 Skiaskopie a konvenční metody	29	3.6.5 Detekce sentinelové uzliny	51
3.1.1 Baryové vyšetření trávicí trubice	29	3.6.6 Detekce neuroendokrinních nádorů	51
3.2 Výpočetní tomografie (CT)	30	4 Nádorové markery <i>(Tomáš Zima)</i>	53
3.2.1 Princip	30	4.1 Úvod	53
3.2.2 Kontrastní látky, nežádoucí účinky	31	4.2 Odběr materiálu a příprava pacienta	53
3.2.3 Kontraindikace CT	31	4.3 Laboratorní vyšetření	54
3.2.4 Výhody, limitace	32	4.3.1 Běžně užívané analyty	54
3.2.5 Indikace a využití CT	32	4.3.2 Nádorové markery	54
3.2.6 Nové techniky v CT zobrazení	34	4.3.3 Obecné zásady racionální indikace nádorových markerů	56
		4.3.4 Přehled nejčastěji používaných nádorových markerů	56
		4.3.5 Potenciální nové nádorové markery	60
		5 Principy patomorfologické diagnostiky nádorů <i>(Čtibor Povýšil, Pavel Dundr, Libor Staněk)</i>	63
		5.1 Histopatologická diagnostika nádorů	63
		5.1.1 Základní vyšetřovací postupy	63

5.1.2 Histologická typizace nádorů	64	6.4.10 Endoskopie ve speciálních případech	92
5.1.3 Určení biologické povahy nádoru	65	6.4.11 Závěr	97
5.1.4 Prediktivní diagnostika	67		
5.1.5 Diagnostika nádorů neznámé primární lokalizace	67		
5.1.6 Hodnocení účinků protinádorové terapie	68		
5.2 Molekulární patologie nádorů	69		
5.2.1 Molekulární podstata nádorů	69		
5.2.2 Metody molekulární diagnostiky	70		
5.3 Molekulární diagnostika jednotlivých typů nádorů	71		
5.3.1 Nádory hlavy	71		
5.3.2 Nádory plic	71		
5.3.3 Nádory prsu	72		
5.3.4 Nádory žaludku	72		
5.3.5 Nádory kolorekta	72		
5.3.6 Nádory kůže	73		
5.3.7 Hematologické malignity	73		
5.3.8 Sarkomy	74		
6 Chirurgický staging tumorů	75		
6.1 TNM klasifikace (<i>Jan Šváb, Jan Ulrych</i>)	75		
6.2 Laparotomie, laparoskopie (<i>David Hoskovec</i>)	77		
6.2.1 Indikace diagnostické laparoskopie	77		
6.2.2 Technika diagnostické laparoskopie	77		
6.2.3 Komplikace stagingové laparoskopie ...	78		
6.2.4 <i>Port site</i> metastázy	78		
6.2.5 Vliv diagnostické laparoskopie na volbu léčebného postupu	78		
6.2.6 Paliativní výkony v průběhu laparoskopie	78		
6.2.7 Závěr	78		
6.3 Mediastinoskopie, torakoskopie (<i>Stanislav Trča</i>).....	81		
6.3.1 Úvod	81		
6.3.2 Mediastinoskopie, VAM, VAMLA, TEMLA	81		
6.3.3 VTS, VATS	82		
6.3.4 Závěr	82		
6.4 Endoskopická diagnostika a léčba neoplazií trávicí trubice (<i>Ondřej Urban</i>)	84		
6.4.1 Úvod	84		
6.4.2 Endoskopická diagnostika	84		
6.4.3 Endoskopická terapie	87		
6.4.4 Spolupráce endoskopisty a patologa	90		
6.4.5 Komplikace ER	91		
6.4.6 Roztoky pro ER	91		
6.4.7 Návčik metod ER	91		
6.4.8 Radiofrekvenční ablace (RFA)	91		
6.4.9 Dispenzarizace	92		
		7 Základy nechirurgické léčby nádorů	101
		7.1 Multidisciplinární přístup k onkologicky nemocným a personalizovaná cílená léčba v onkologii (<i>patient tailored therapy</i>) (<i>Jan Matek</i>)	101
		7.2 Radioterapie a protonová léčba (<i>Karel Odrážka, Martin Doležal, Jaroslav Vaňásek</i>) ...	105
		7.2.1 Postavení radioterapie v léčbě nádorů	105
		7.2.2 Současné metody radioterapie	108
		7.2.3 Perspektivní technologie a metody radioterapie	113
		7.3 Chemoterapie (<i>Petra Tesařová</i>)	116
		7.3.1 Historie	117
		7.3.2 Principy účinku protinádorové léčby ...	117
		7.3.3 Typy chemoterapie dle cílů léčby	118
		7.3.4 Načasování chemoterapie	118
		7.3.5 Odpověď na léčbu	119
		7.3.6 Mechanismus účinku chemoterapie	119
		7.3.7 Rezistence k cytostatické léčbě	120
		7.3.8 Nežádoucí účinky protinádorové chemoterapie	120
		7.3.9 Racionální postup při léčbě chemoterapií	122
		7.3.10 Závěr	123
		7.4 Cílená biologická léčba solidních nádorů (<i>Luboš Petruželka</i>)	123
		7.4.1 Úvod	123
		7.4.2 Molekulární identifikace signálních struktur jako předpoklad rozvoje cílené léčby	123
		7.4.3 Cílené podávání léčby v klinické praxi	124
		7.4.4 Budoucnost „cíleného“ podání cílené léčby	126
		7.4.5 Závěr	127
		7.5 Kombinace léčebných postupů v onkologii (<i>Bohuslav Konopásek</i>)	128
		7.5.1 Kombinace sekvenční	129
		7.5.2 Kombinace konkomitantní	130
		7.6 Komplikace onkologické léčby při multimodalitní strategii (<i>Luboš Petruželka</i>)	132
		7.6.1 Multimodalitní léčebná strategie	132
		7.6.2 Cílené podávání léčby v klinické praxi	132
		7.6.3 Nežádoucí účinky chemoterapie	133
		7.6.4 Rizika nežádoucích účinků onkolo- gické léčby starších nemocných	136

7.6.5 Komplikace předoperační chemoterapie (chemobioterapie) v léčbě jaterních metastáz kolorektálního karcinomu	139
8 Paliativní léčba onkologická (Jaroslava Barkmanová)	143
8.1 Úvod	143
8.2 Kategorie nemocných s ukončenou onkologickou léčbou	144
8.3 Pokročilé onemocnění a nejčastější symptomy	144
8.4 Závěr	146
9 Perioperační management	149
9.1 Speciální příprava (Jan Šváb, Jan Ulrych)	149
9.2 Předoperační nutriční péče (Eva Kotrlíková)	152
9.3 Perioperační výživa (David Charvát)	159
9.3.1 Úvod	159
9.3.2 Hodnocení stavu výživy	160
9.3.3 Předoperační příprava	161
9.3.4 Pooperační nutriční podpora	161
9.4 Fast-track (David Charvát)	166
9.4.1 Úvod	166
9.4.2 Definice	166
9.4.3 Základní principy <i>fast-track</i> rehabilitace	167
9.4.4 Klinické výsledky <i>fast-track</i> rehabilitace	168
9.4.5 Závěr	169
9.5 Léčba bolesti u pacientů s nádory trávicího systému (Pavel Michálek)	169
9.5.1 Úvod	169
9.5.2 Patofyziologie nádorové bolesti způsobené tumory trávicího systému ..	169
9.5.3 Zhodnocení nádorové bolesti	170
9.5.4 Farmakoterapie	170
9.5.5 Průlomová bolest	170
9.5.6 Invazivní výkony	171
9.5.7 Závěr	173
9.6 Antimikrobní terapie u onkologického pacienta (Václava Adámková)	173
9.6.1 Úvod	173
9.6.2 Epidemiologie	176
9.6.3 Etiologie	176
9.6.4 Antiinfekční terapie a profylaxe	177
9.6.5 Závěr	183
9.7 Onkochirurgie a TEN (Tomáš Kvasnička, Zdeněk Krška)	184
9.7.1 Úvod	184
9.7.2 Diagnostika	184
9.7.3 Chirurgická prevence/léčba (operační výkon – profylaxe), specifické komplikace	185
9.7.4 Onkologická léčba a LMWH	187
9.7.5 Možnosti léčebného ovlivnění recidiv: algoritmus (<i>guidelines</i>)	187
9.8 Rehabilitace onkologicko-chirurgická (Olga Švestková)	188
9.8.1 Úvod	188
9.8.2 Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví SZO – MKF (<i>International Classification of Functioning, Disability and Health WHO – ICF</i>)	189
9.8.3 Včasná rehabilitace pacientů po onkologicko-chirurgických onemocněních	191
9.8.4 Základní rozdělení hodnocení ADL (<i>activity of daily living</i> , aktivity denního života)	194
9.8.5 Kvalita života	194
9.8.6 Role jednotlivých členů rehabilitačního interprofesionálního týmu	195
9.8.7 Rehabilitace a její legislativa	197
9.8.8 Funkční míra nezávislosti (<i>Functional Independence Measurement – FIM</i>) ...	200
9.8.9 Domácí návštěvy	204
9.9 Evaluace komplikací intervenční léčby (Zdeněk Krška)	206
10 Urgentní stavy v onkologii (Stanislav Trča)	209
10.1 Úvod	209
10.2 Syndrom horní duté žíly	209
10.3 Míšní komprese	210
10.4 Hyperkalcemie	211
10.5 Maligní a s malignitou asociovaný pleurální výpotek (MPV)	213
10.6 Perikardiální výpotek, srdeční tamponáda	213
10.7 Náhlé příhody břišní	214
10.7.1 Krvácení do gastrointestinálního systému u pacientů s maligním onemocněním	214
10.7.2 Střevní obstrukce u pacientů s maligním onemocněním	214
10.7.3 Perforace GIT u pacientů s maligním onemocněním	215
11 Karcinomy bez určení primární lokalizace (CUP) (Michal Vočka)	219
11.1 Úvod	219
11.2 Diagnostika a určení rozsahu onemocnění (staging)	220

11.3 Staging, grading	220	16.1.3 Spinocelulární karcinom (spinaliom, squamous cell carcinoma, SCC)	271
11.4 Léčba	220	16.1.4 Keratoakantom (keratoacanthoma, KA)	273
11.4.1 Léčebné strategie podle podskupin (subtypů)	221	16.1.5 Verukózní karcinom	273
11.4.2 Adjuvantní terapie	221	16.1.6 Intraepidermální karcinom	274
11.4.3 Cílená biologická léčba	222	16.2 Melanom	275
11.4.4 Dispenzární péče	222	16.2.1 Úvod	275
11.4.5 Prognóza	222	16.2.2 Diagnostika	275
11.4.6 Možnosti paliativní farmakoterapie ..	222	16.2.3 Klinická a histologická klasifikace melanomu	276
12 Psychologické aspekty onkologického onemocnění (Laura Janáčková)	227	16.2.4 Operační strategie	276
13 Informovaný souhlas (Milada Džupinková)	235	16.2.5 Mapování a biopsie sentinelové uzliny (SLN)	278
13.1 Úvod	235	16.2.6 Ošetření komplikací	280
13.2 Povinnosti zdravotnického pracovníka	236	16.2.7 Další léčebné postupy	281
13.3 Podávání informace o zdravotním stavu	236	16.2.8 Paliativní chirurgické metody (terapie metastáz)	281
13.4 Kdy lze, či nelze poskytnout zdravotní služby bez souhlasu	237	16.2.9 Prognostická kritéria	282
13.5 Vzdání se informace o zdravotním stavu	238	16.2.10 Výhled do budoucnosti	282
13.6 Zadržení informace o zdravotním stavu	238	16.3 Konzervativní nechirurgická léčba melanomu ..	283
13.7 Vyslovení souhlasu	238	16.3.1 Adjuvantní léčba pokročilého melanomu	283
13.8 Odvolání souhlasu	239	16.3.2 Léčba metastazujícího melanomu	284
13.9 Zástupný souhlas	240	16.3.3 Aktinoterapie	285
13.10 Dříve vyslovené přání	240	16.3.4 Chemoterapie a chemoimuniterapie	285
13.11 Reverz	240	16.3.5 Nové léčebné možnosti	286
13.12 Závěr	241	16.3.6 Cílená léčba metastazujícího melanomu	288
14 Základy plastické chirurgie v onkochirurgii (Štěpánka Staňková)	243	16.3.7 Přehled současného stavu léčby metastazujícího melanomu	289
15 Lymfomy (Jan Ulrych, Jan Kvasnička)	259	17 Nádory prsu (Jindřich Šuk, Luboš Petruželka) ..	295
15.1 Úvod	259	17.1 Úvod	295
15.1.1 Definice	259	17.2 Hereditární nádory prsu (Katarína Kimleová, Jindřich Šuk)	295
15.1.2 Epidemiologie	259	17.3 Diagnostika	301
15.1.3 Etiologie a patogeneze	259	17.3.1 Klinická diagnostika	301
15.2 Diagnostika	260	17.3.2 Radiologická diagnostika	302
15.2.1 Klinická symptomatologie	260	17.3.3 Intervenční diagnostika	302
15.2.2 Histologické vyšetření a klasifikace ..	260	17.4 TNM klasifikace karcinomu prsu	302
15.2.3 Zásady řádného odběru tkáně k histologickému vyšetření	260	17.5 Terapie	304
15.2.4 Zobrazovací vyšetření	261	17.5.1 Předoperační léčba (neoadjuvantní terapie)	304
15.3 Léčba	262	17.5.2 Předoperační vyšetření	305
15.3.1 Hematologická léčba	262	17.5.3 Operační strategie	306
15.3.2 Chirurgická léčba	263	17.5.4 Adjuvantní terapie	311
16 Kožní nádory (Jindřich Šuk, Štěpánka Staňková, Ivana Krajsová)	269	17.5.5 Chirurgie primárně metastazujícího karcinomu prsu	312
16.1 Nemelanomové nádory	269	17.6 Ošetření komplikací	313
16.1.1 Bazocelulární karcinom (bazaliom, basal cell carcinoma, BCC)	269	17.6.1 Krvácení	313
16.1.2 Přechnodné tumory	271		

17.6.2 Infekce	313	20.1.9 Cílená biologická léčba	355
17.6.3 Serom	313	20.1.10 Závěr	356
17.6.4 Lymfedém	313	20.2 Sekundární plicní nádory	357
17.7 Zvláštní formy karcinomu prsu	314	20.3 Maligní fluidotorax (<i>Stanislav Trča,</i> <i>Zdeněk Krška</i>)	360
17.8 Prognostická a kvalitativní kritéria	314	21 Tumory mediastína (<i>Ivan Čapov,</i> <i>Eva Sedláčková</i>)	365
17.9 Současný stav a pokus o výhled do budoucnosti	315	21.1 Anatomické poznámky	365
17.10 Lymfedém – specifická komplikace onkochirurgických výkonů (<i>Martin Wald</i>)	316	21.2 Diagnostika	365
17.10.1 Úvod	316	21.2.1 Symptomatologie a zobrazovací techniky	366
17.10.2 Definice, etiopatogeneze a patofyziologie	317	21.2.2 Onkomarkery	366
17.10.3 Stadia, výskyt a klinické známky sekundárního lymfedému	317	21.2.3 Biopsie	366
17.10.4 Diagnóza	317	21.3 Chirurgická léčba, přístupové cesty, strategie ...	366
17.10.5 Léčba	320	21.4 Neurogenní nádory	367
17.10.6 Závěr	320	21.5 Tymomy a karcinomy tymu	367
18 Nádory štítné žlázy (<i>Jaromír Astl, Jan Betka,</i> <i>Luboslava Krásná</i>)	323	21.5.1 Tymomy	367
18.1 Epidemiologie nádorů štítné žlázy	323	21.5.2 Karcinomy tymu	368
18.2 Patogeneze nádorů štítné žlázy	323	21.5.3 Klasifikační schémata	368
18.3 Histopatologie nádorů štítné žlázy	324	21.5.4 Léčba	368
18.4 Biologické chování jednotlivých typů karcinomů štítné žlázy a další prognostické faktory	324	21.6 Lymfomy	368
18.5 Diagnostika nádorových onemocnění štítné žlázy	325	21.7 Nádory ze zárodečných buněk	371
18.6 Léčba maligních onemocnění štítné žlázy	325	22 Karcinom jícnu (<i>Čestmír Neoral,</i> <i>Milada Zemanová</i>)	373
18.7 Prognóza nemocných s maligním nádorem štítné žlázy	333	22.1 Úvod a epidemiologie	373
19 Karcinom příštítných tělísek (<i>Svatopluk Adámek, Luboslava Krásná</i>)	337	22.2 Diagnostika	374
19.1 Epidemiologie	337	22.3 Předoperační příprava	377
19.2 Klinická symptomatologie	337	22.4 Operační terapie	378
19.3 Terapie	339	22.5 Komplikace a perioperační management	381
19.4 Prognóza	340	22.6 Chirurgická terapie pooperačních komplikací	382
19.5 Závěr	340	22.7 Patologie a patomorfologie	382
20 Nádory plic (<i>Jan Schützner, Alan Stolz,</i> <i>Jiří Pozniak, Milada Zemanová</i>)	341	22.8 Riziková onemocnění	383
20.1 Bronchiální karcinom	342	22.9 Screening	384
20.1.1 Úvod	342	22.10 Shrnutí a volba postupu	385
20.1.2 Diagnostika	344	23 Karcinomy žaludku a distálního jícnu (<i>David Hoskovec, Michal Vočka,</i> <i>Luboš Petruželka</i>)	391
20.1.3 Histologická klasifikace	345	23.1 Úvod	391
20.1.4 Staging	346	23.2 Diagnostika	394
20.1.5 Neoadjuvantní léčba	351	23.3 Staging, grading	397
20.1.6 Chirurgická léčba	351	23.4 Léčba	398
20.1.7 Prognóza	354	23.4.1 Neoadjuvantní terapie	398
20.1.8 Možnosti paliativní terapie	354	23.4.2 Chirurgická léčba	401
		23.4.3 Adjuvantní terapie	407
		23.5 Dispensární péče	410
		23.6 Prognóza	410
		23.7 Závěr	411
		23.8 Karcinom kardie	411

24 Nádory jater	417	26.2 Hormonálně aktivní nádory pankreatu (<i>Jan Škrha, Zdeněk Krška, Jan Šváb</i>)	478
24.1 Primární zhoubné nádory jater (<i>Martin Oliverius, Petra Tesařová, Jan Novotný</i>)	417	26.3 Tumory vaterské papily (<i>Zdeněk Krška</i>)	482
24.1.1 Hepatocelulární karcinom	417	26.4 Další maligní nádory pankreatu – přehled	483
24.1.2 Cholangiocelulární karcinom	427	26.5 Adenokarcinom pankreatu (<i>Zdeněk Krška, Tomáš Hucl, Luboš Petruželka</i>)	485
24.2 Sekundární nádory jater (<i>Miroslav Ryska, Petra Tesařová</i>)	433	26.5.1 Úvod	485
24.2.1 Úvod	433	26.5.2 Příčiny	486
24.2.2 Rozdělení jaterních sekundarit a jejich výskyt	434	26.5.3 Příznaky	488
24.2.3 Anatomická poznámka, rozsah jaterních metastáz a odhad dostatečného objemu ponechaného parenchymu	435	26.5.4 Klasifikace	488
24.2.4 Moderní detekce jaterních metastáz ..	437	26.5.5 Diagnostika (<i>Josef Hořejš, Zdeněk Krška</i>)	490
24.2.5 Resekce jater – provedení, typy, limity	437	26.5.6 Chirurgická léčba karcinomu pankreatu (<i>Zdeněk Krška</i>)	494
24.2.6 Léčba jaterních metastáz jiného původu než KRK	440	26.5.7 Radioterapie, chemoterapie a cílená biologická léčba (<i>Luboš Petruželka, Michal Vočka</i>)	513
24.2.7 Současné léčebné metody a jejich kontroverze u nemocných s jaterními metastázami KRK původu	440	27 Slezina (<i>Jan Ulrych</i>)	525
24.2.8 Shrnutí	443	27.1 Úvod	525
24.3 Nechirurgická léčba sekundárních jaterních nádorů (<i>Petra Tesařová, Josef Hořejš</i>)	444	27.2 Primární nehematologické tumory sleziny	525
24.4 Laparoscopic approach in surgical treatment of liver tumors (<i>Luca Aldrighetti, Francesca Ratti, Federica Cipriani, Michele Paganelli, Marco Catena</i>)	448	27.3 Metastázy nehematologických maligních nádorů do sleziny	526
24.5 ALPPS (<i>Erik Schadde, Pierre-Alain Clavien</i>)...	454	27.3.1 Etiopatogeneze	526
24.5.1 Portal Vein Embolization and Portal Vein Ligation	454	27.3.2 Diagnostika	526
24.5.2 ALPPS	455	27.3.3 Terapie	526
24.5.3 ALPPS – technique	456	27.4 Hematologické malignity	527
24.5.4 Clinical outcomes	459	27.4.1 Myeloproliferativní onemocnění	527
24.5.5 Controversies	460	27.4.2 Lymfoproliferativní onemocnění	528
24.5.6 Summary	461	27.5 Splenektomie	529
25 Žlučové cesty (<i>Vladislav Třeška</i>)	463	27.6 Perioperační péče	529
25.1 Cholangiokarcinom	463	27.7 Peroperační a pooperační komplikace	530
25.1.1 Klatskinův nádor	463	28 Tenké střevo (<i>Filip Čečka, Ilja Tacheci, Marcela Kopáčová, Martina Zimovjanová, Alexander Ferko</i>)	533
25.1.2 Intrahepatální cholangiokarcinom – klinická diagnostika	467	28.1 Úvod	533
25.2 Karcinom žlučníku	469	28.2 Diagnostika	534
26 Nádory pankreatu (<i>Zdeněk Krška, Luboš Petruželka, Tomáš Krechler, Jan Škrha, Tomáš Hucl, Josef Hořejš, Michal Vočka, Jan Šváb</i>)	473	28.3 Chirurgická léčba	536
26.1 Exokrinní nádory (<i>Zdeněk Krška, Tomáš Krechler</i>)	473	28.4 Adjuvantní terapie	537
26.2 Hormonálně aktivní nádory pankreatu (<i>Jan Škrha, Zdeněk Krška, Jan Šváb</i>)	478	28.5 Dispenzarizace	537
26.3 Tumory vaterské papily (<i>Zdeněk Krška</i>)	482	28.6 Prognóza	537
26.4 Další maligní nádory pankreatu – přehled	483	28.7 Možnosti paliativní terapie	538
26.5 Adenokarcinom pankreatu (<i>Zdeněk Krška, Tomáš Hucl, Luboš Petruželka</i>)	485	28.8 Možnosti léčebného ovlivnění recidivy	538
26.5.1 Úvod	485	28.9 Závěr	538
26.5.2 Příčiny	486	29 Nádory tlustého střeva (<i>Jiří Hoch, Jana Prausová</i>)	541
26.5.3 Příznaky	488	29.1 Úvod	541
26.5.4 Klasifikace	488	29.2 Etiologie	541
26.5.5 Diagnostika (<i>Josef Hořejš, Zdeněk Krška</i>)	490	29.3 Screening	543
26.5.6 Chirurgická léčba karcinomu pankreatu (<i>Zdeněk Krška</i>)	494	29.4 Symptomy	543
26.5.7 Radioterapie, chemoterapie a cílená biologická léčba (<i>Luboš Petruželka, Michal Vočka</i>)	513		

29.5 Diagnostika	543	33.7 Terapie	587
29.6 Klasifikace	544	33.8 Dispenzarizace	590
29.7 Léčba	545		
29.8 Recidiva nádoru tlustého střeva	550	34 Neuroendokrinní nádory	
29.9 Jiné nádory tlustého střeva	550	(Jaroslava Barkmanová, Jan Ulrych)	591
30 Nádory konečníku (Jiří Hoch, Petr Dytrych, Jana Prausová)	553	34.1 Úvod	591
30.1 Etiologie, epidemiologie	553	34.2 Diagnostika	591
30.2 Symptomy	553	34.3 Chirurgická léčba	592
30.3 Diagnostika	553	34.3.1 Neuroendokrinní nádory žaludku	592
30.4 Léčba	554	34.3.2 Neuroendokrinní nádory duodena	593
30.5 Prognóza, dlouhodobé sledování	561	34.3.3 Neuroendokrinní nádory tenkého střeva	594
30.6 Další nádory konečníku	562	34.3.4 Neuroendokrinní nádory apendixu	594
31 Karcinom anu (Robert Gürlich, Zdeňka Pechačová, Vladimír Frýba)	565	34.3.5 Neuroendokrinní nádory tlustého střeva a konečníku	594
31.1 Epidemiologie	565	34.3.6 Neuroendokrinní nádory pankreatu ..	594
31.2 Anatomie a klasifikace	565	34.3.7 Jaterní metastázy gastroenteropankreatických neuroendokrinních nádorů	596
31.3 Rizikové faktory	565	34.4 Onkologická léčba	596
31.4 Klinické symptomy	566	34.4.1 Paliativní léčba	596
31.5 Diagnostika	566	34.5 Dispenzární péče	597
31.6 Staging	566	34.6 Prognóza	598
31.7 Terapeutické postupy	566	34.7 Nové možnosti	598
31.7.1 Spinocelulární karcinom	568		
31.8 Sledování a dispenzární péče	570	35 Peritoneální nádory (František Antoš, Petr Dytrych)	601
31.9 Prognóza	572	35.1 Úvod	601
32 Maligní nádory nadledvin (David Michalský)	573	35.2 Indikační (selekční) kritéria k multimodální terapii	602
32.1 Úvod	573	35.2.1 Celkový stav	602
32.1.1 Historie	573	35.2.2 Vzdálené metastázy	602
32.1.2 Anatomie nadledvin	573	35.2.3 Postižení tenkého střeva	602
32.1.3 Fyziologie nadledvin	573	35.2.4 Stenotické postižení žlučových cest či ureterů	602
32.1.4 Nádory nadledvin	573	35.2.5 Klasifikace peritoneálního postižení	602
32.2 Maligní nádory nadledvin	574	35.3 Chirurgická část operace – cytoreduktivní chirurgie	602
32.2.1 Adrenokortikální karcinom (ACC) ...	574	35.4 Chemoterapeutická část operace – HIPEC	604
32.2.2 Maligní feochromocytom	578	35.4.1 Technika	604
32.2.3 Neuroblastom	581	35.4.2 Cytostatika	605
32.2.4 Metastatické postižení nadledvin	581	35.4.3 Teplota	605
32.3 Ostatní nádory retroperitonea (Zdeněk Krška)...	582	35.4.4 Nosný roztok, jeho objem a průtok ...	605
32.3.1 Primární nádory retroperitonea	582	35.4.5 Doba chemoterapie	605
32.3.2 Sekundární nádory retroperitonea	583	35.4.6 Morbidita a mortalita cytoreduktivní chirurgie u peritoneální karcinomatózy	605
33 Gastrointestinální stromální nádory (David Hoskovec, Eva Sedláčková)	585	35.5 Pseudomyxoma peritonei	606
33.1 Epidemiologie	585	35.6 Peritoneální maligní mezoteliom	607
33.2 Klinické příznaky	585	35.7 Peritoneální karcinomatóza u kolorektálního karcinomu	608
33.3 Diagnostika	586		
33.4 Patologie a molekulární genetika	586		
33.5 Diferenciální diagnostika GIST	586		
33.6 Klasifikace stadia a stanovení rizika	586		

35.8 Peritoneální karcinomatóza u ovariálního karcinomu	609	37.1 Primární nádory kostí	645
35.9 Peritoneální karcinomatóza u žaludečního karcinomu	610	37.1.1 Úvod	645
35.10 Výhled do budoucna	612	37.1.2 Historie diagnostiky a léčby kostních nádorů	646
36 Nádory měkkých tkání (<i>Zdeněk Matějovský, Zdeněk Krška, David Hoskovec</i>)	615	37.1.3 Diagnostika	649
36.1 Úvod	615	37.1.4 Staging, grading	653
36.2 Diagnostika	617	37.1.5 Chirurgická léčba primárního ložiska	655
36.2.1 Klinická diagnostika	617	37.1.6 Metastázy a jejich chirurgická léčba	665
36.2.2 Laboratorní diagnostika	617	37.1.7 Chirurgická léčba lokálních recidiv ..	667
36.2.3 Zobrazovací metody	617	37.1.8 Adjuvantní terapie	667
36.2.4 Histomorfologická a imunohistochemická diagnostika	620	37.1.9 Dispenzární péče	670
36.2.5 Retroperitoneální sarkomy – specifika vyšetření	620	37.1.10 Prognóza	670
36.2.6 Histologická diagnostika	620	37.1.11 Možnosti paliativní terapie	671
36.2.7 Genetická diagnostika	621	37.1.12 Závěr	675
36.2.8 Prognostické faktory	621	37.2 Metastatické postižení skeletu	677
36.2.9 Principy Ennekingovy strategie chirurgické léčby sarkomů	621	37.2.1 Úvod	677
36.3 Předoperační léčba	622	37.2.2 Indikace onkochirurgické terapie	678
36.4 Chirurgická léčba	623	37.2.3 Rozdělení a nejčastější typy primárních nádorů s metastázami do skeletu	680
36.4.1 Předoperační příprava	623	37.2.4 Předoperační příprava	680
36.4.2 Operační strategie	627	37.2.5 Onkochirurgické ošetření metastáz ...	681
36.5 Pooperační péče	632	37.2.6 Kombinace chirurgické léčby se systémovou terapií	684
36.6 Specifické komplikace a jejich řešení	632	37.2.7 Kombinace léčby s aktinoterapií	684
36.6.1 Lokální recidiva	632	37.2.8 Jednotlivé typy onkochirurgických výkonů	691
36.6.2 Poruchy hojení a infekce	633	37.2.9 Závěr	695
36.7 Adjuvantní terapie	633	38 Stomie na gastrointestinálním traktu (<i>Oldřich Paul, Vladimír Frýba, Dagmar Škochová, Veronika Zachová</i>)	697
36.7.1 Aktinoterapie	633	38.1 Úvod a dělení stomií	697
36.7.2 Chemoterapie	634	38.2 Historie ve světě a ČR	697
36.8 Generalizace	635	38.3 Nutritivní stomie – jejunostomie, gastrostomie	698
36.9 Dispenzární péče	637	38.4 Derivační stomie	698
36.10 Prognóza	637	38.5 Obecné aspekty provedení stomie	699
36.11 Závěr	637	38.6 Ileostomie	699
36.12 Izolovaná perfuze končetin (<i>Zdeněk Matějovský, Miroslav Špaček</i>) (chirurgická perfuze končetin) (<i>Michal Vočka, Bohuslav Konopásek</i>) (onkologie)	640	38.7 Kolostomie	700
36.12.1 Úvod	640	38.8 Komplikace založení stomie	702
36.12.2 Indikace	640	38.9 Psychická příprava a edukace pacienta se stomií	703
36.12.3 Klinické studie	641	38.10 Lokální péče o stomii	703
36.12.4 Technika provedení	641	38.11 Dietní opatření stomiků	704
36.12.5 Bezpečnost	642	39 Nádory přesahující jeden systém a spolupráce chirurg-onkolog-gynekolog-urolog	707
36.12.6 Komplikace	643	39.1 Nádory orofaciální oblasti (<i>Jiří Mazánek</i>)	707
36.12.7 Souhrn	643	39.1.1 Úvod	707
37 Kostní nádory (<i>Zdeněk Matějovský, Pavel Dungal</i>)	645		

39.1.2	Epidemiologie orofaciálních novotvarů	707	39.6	Nádory ovaria (<i>David Cibula</i>)	758
39.1.3	Etiologie orofaciálních novotvarů	707	39.6.1	Úvod	758
39.1.4	Diagnostika orofaciálních novotvarů	709	39.6.2	Diagnostika a staging	759
39.1.5	Klinická symptomatologie orofaciálních novotvarů	709	39.6.3	Neoadjuvantní léčba	759
39.1.6	Karcinomy ústní dutiny	711	39.6.4	Chirurgická léčba	760
39.1.7	Léčení nádorů orofaciální oblasti	713	39.6.5	Adjuvantní terapie	764
39.1.8	Chirurgické postupy léčení	714	39.6.6	Dispenzární péče	764
39.1.9	Komplikace onkochirurgické léčby a anestezie	726	39.6.7	Prognóza	765
39.1.10	Chirurgická léčba nádorů slinných žláz	728	39.6.8	Léčba recidiv	765
39.2	Nádory ledvin (<i>Roman Sobotka, Tomáš Hanuš</i>)	729	39.7	Karcinom endometria (<i>Michal Zikán, David Cibula</i>)	766
39.2.1	Úvod	729	39.7.1	Úvod	766
39.2.2	Klasifikace nádorů ledvin	730	39.7.2	Diagnostika a screening	767
39.2.3	Diagnostika	732	39.7.3	Staging	768
39.2.4	Prognóza	733	39.7.4	Patologie	768
39.2.5	Chirurgická léčba	733	39.7.5	Chirurgická léčba	770
39.3	Karcinom močového měchýře (<i>Viktor Soukup, Tomáš Hanuš</i>)	738	39.7.6	Adjuvantní léčba	771
39.3.1	Epidemiologie	738	39.7.7	Dispenzární péče	772
39.3.2	Etiologie a rizikové faktory	738	39.7.8	Možnosti léčebného ovlivnění recidiv	772
39.3.3	Klasifikace	738	39.7.9	Možnosti paliativní terapie	772
39.3.4	Diagnostika	739	39.7.10	Prognóza	772
39.3.5	Transuretrální resekce (TUR)	740	39.8	Nádory děložního hrdla (<i>Jiří Sláma, David Cibula</i>)	773
39.3.6	Karcinomy močového měchýře neinfiltrující svalovinu detruzoru (NMIBC)	741	39.8.1	Úvod	773
39.3.7	Invazivní karcinom močového měchýře	741	39.8.2	Diagnostika a staging	774
39.4	Karcinom prostaty (<i>Otakar Čapoun, Tomáš Hanuš</i>)	745	39.8.3	Léčba	775
39.4.1	Epidemiologie	745	39.8.4	Dispenzární péče	777
39.4.2	Diagnostika	745	39.8.5	Prognóza	778
39.4.3	Konzervativní postupy	746	39.9	Zhoubné nádory vulvy (<i>Pavel Freitag, David Cibula</i>)	778
39.4.4	Radikální chirurgická léčba	746	39.9.1	Úvod	778
39.4.5	Radioterapie	748	39.9.2	Prekancerózy vulvy	779
39.4.6	Hormonální léčba	748	39.9.3	Histologické nálezy	779
39.4.7	Kastračně rezistentní KP (CRPC)	749	39.9.4	Rizikové faktory	779
39.4.8	Novinky v léčbě karcinomu prostaty	749	39.9.5	Prevence	779
39.5	Testikulární nádory (<i>Michael Pešl, Tomáš Hanuš</i>)	749	39.9.6	Diagnostika	779
39.5.1	Úvod (epidemiologie, prekancerózy, rizikové faktory, prevence)	749	39.9.7	Staging a grading	780
39.5.2	Staging, grading, patologie (TNM)	750	39.9.8	Chirurgická léčba	780
39.5.3	Diagnostika	754	39.9.9	Adjuvantní terapie	783
39.5.4	Terapie	755	39.9.10	Léčba recidiv	785
39.5.5	Závěr	758	39.9.11	Dispenzární péče	785
			39.9.12	Prognóza	785
			40	Nádory srdce a cév (<i>Michal Semrád, Petr Štádl</i>)	787
			40.1	Nádory srdce	787
			40.1.1	Primární benigní nádory	787
			40.1.2	Primární maligní nádory	790
			40.1.3	Sekundární metastazující nádory	792
			40.2	Nádory perikardu	793
			40.3	Nádory velkých cév	794

40.3.1 Primární nádory aorty	794	42.1 Úvod	809
40.3.2 Sekundární nádory aorty	794	42.2 Hrudní chirurgie	810
40.3.3 Nádory velkých žil	794	42.2.1 Nádory hrudní stěny	810
40.3.4 Růst nádorů do dolní duté žíly	795	42.2.2 Nádory plic	812
40.3.5 Léčba nádorů velkých cév	795	42.2.3 Nádory mediastina	814
40.3.6 Glomus tumor (chemodektom, paragangliom, glomus caroticum)	795	42.3 Břišní chirurgie	815
40.4 Postižení srdce karcinoidem	797	42.3.1 Nádory tenkého a tlustého střeva	815
41 Nádory nervové soustavy a jejích obalů		42.3.2 Nádory jater	817
(<i>Vladimír Beneš, Filip Kramář</i>)	799	42.3.3 Nádory pankreatu	822
41.1 Úvod	799	42.3.4 Neuroblastom	826
41.2 Symptomatologie	799	42.3.5 Nádory ledvin	830
41.3 Zobrazovací diagnostika	801	42.3.6 Sakrokokcygeální teratom	832
41.4 Multimodální léčba	801	42.3.7 Nádory nadledviny	833
41.5 Chirurgické poznámky k některým typům nádorů	802	42.3.8 Nádory varlete	834
41.6 Závěr	807	Přílohy	837
42 Současné možnosti chirurgie v komplexní léčbě nádorů hrudníku, břicha a retroperitonea u dětí (<i>Jiří Šnajdauf, Michal Rygl</i>)	809	Rejstřík	847
		Souhrn	869
		Summary	871